

سیر تحول مفهوم‌شناسی بازآفرینی شهری به عنوان رویکردی نو در بافت‌های فرسوده شهری

دکتر احمد پوراحمد، دکتر کیومرث حبیبی، مهناز کشاورز

چکیده

توجه به بافت‌های فرسوده و قدیمی و رفع ناپایداری آن‌ها، به موضوعی جدی و محوری تبدیل شده، به گونه‌ای که سازمان‌های ذیربط را به تکاپوی ساماندهی و بازآفرینی بافت‌های مذکور سوق داده و لزوم مداخله در این بافت‌ها را در دوره‌های مختلف زمانی مطرح نموده است. رویکردهای مرمت و بهسازی شهری در سیر تحول و تکامل خود از بازسازی، باززنده‌سازی، نوسازی و توسعه مجدد به بازآفرینی و نوزایی شهری تکامل یافته و در این مسیر، گذاری را از حوزه توجه صرف به کالبد به عرصه تأکید بر ملاحظات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و هنری تجربه کرده‌اند. در این پژوهش، با استفاده از روش‌های توصیفی و تحلیلی در بستر تاریخی، فرضیه‌های ذیل مورد بررسی قرار می‌گیرند:

- مرمت و بهسازی شهری دوره‌هایی از تحول و تکامل را پشت سر نهاده و امروز به مرتبه‌ای از حضور خود رسیده که «بازآفرینی شهری» و رویکرد متأخر آن یعنی «نوزایی شهری» نام نهاده می‌شود.

- مرمت و بهسازی شهری به صورت فعالیتی یکپارچه و همه‌جانبه‌نگر درآمده که جنبه‌های اجتماعی، اقتصادی، زیست محیطی و کالبدی و ایجاد شرایط مناسب جهت دستیابی به توسعه‌های همراه با پایداری و توسعه پایدار در آن لحاظ می‌گردد.

در این مقاله، دو مسیر اصلی دنبال می‌شود: اول، تبیین خط سیری که بهسازی و نوسازی شهری را به بازآفرینی و نوزایی شهری پیوند می‌زند و آن را به رویکرد مداخله‌ای همه‌جانبه‌نگر و در عین حال معاصرشونده تبدیل می‌نماید. دوم، به مفهوم‌شناسی رویکرد بازآفرینی شهری و تبیین اصول، راهبردها و فرایندهای آن پرداخته می‌شود.

کلید واژه: بازآفرینی شهری، نوزایی شهری، نوسازی شهری، باززنده سازی شهری، بافت فرسوده